

MUNKTORPS KYRKA

Munktorps prästgård 1:71, Munktorps församling, Köpings kommun, Västmanlands län

BESKRIVNING

Kyrkomiljön

Munktorps socken nordost om Köping ligger i en öppen, småkuperad slättbygd med bördiga marker. Genom historien har jordbruket varit huvudnäring, gårdarna relativt stora och välbärgade. Tidigare sträckte sig socknen fram till Köpings utkanter i söder, men 1948 övergick dessa delar till Köpings stadsförsamling.

Bland de talrika fornlämningarna tilldrar sig hällristningarna vid Häljesta största uppmärksamheten. Av socknens fornborgar kan särskilt framhållas Visberget och Ringmursberget.

Öster om kyrkan, på andra sidan landsvägen, ligger prästgården i en stor tomt med fruktträd och gamla högvuxna almar. Corps-de-logiet fick sitt nuvarande utseende på 1700-talet. Mittemot ligger skolan som funnits på samma plats sedan mitten av 1800-talet, fast nuvarande skolhus är från 1950-talet. Vid västra infarten till kyrkan ligger församlingshemmet, byggt 2002 på platsen för den då rivna klockarbostaden.

Prästgårdens huvudbyggnad har varit en av stiftets mest påkostade åtminstone sedan 1682, då den utbyggdes efter en donation av drottning Hedvig Eleonora. Redan 1690 blev fasaderna rödfärgade och 1781 fick den sina nuvarande, alltjämt imponerande yttermått, genom påbyggnad av en övervåning. I slutningen nedanför finns en gammal fruktträdgård och två 1700-talsflyglar, den ena med en tunnvalvd källare från slutet av 1500-talet. Digitalfoto Rolf Hammarskiöld

En numera igenvuxen, rak allé går från kyrkogården rakt söderut fram till förbipasserande järnväg och Munktorps stationsområde, framvuxet under 1800-talets sista två decennier.

Kyrkoanläggningen

Kyrkogården har närmast kvadratisk utformning. Från den grindförsedda huvudingången i öster sker en svag stigning upp mot stigluckan i väster. Stiglucka finns även i söder. Gravplatserna som på alla sidor omger kyrkan är inordnade i sex områden, åtskilda genom grusade och asfalterade gångar, undantaget de båda urlundarna.

Huvuddelen av gravvårdarna är omgivna av gräs, ett mindre antal av mönsterkrattad sand. Intill urlunden i kyrkogårdens nordvästra hörn ligger gravkapellet, uppfört 1922 efter ritningar av arkitekt Knut Nordenskjöld. Rakt norr om kyrkan är också en minneslund.

Omgivande kallmurad gråstensmur, 80-150 cm, blev omsatt i början av 1800-talet och är idag bevuxen med mossa och sedum. Mellan huvudingången och den mindre ingången på samma sida gjordes 1980 en omläggning till ny mur av sprängstensblock.

Munktorps kyrka omfattar två långhus och torn däremellan. Väster om tornet ligger den lilla Davidskyrkan med sadeltak täckt av gammal svartplåt i skivtäckning. På tornets östra sida är kyrkans egentliga långhus, den så kallade Mellankyrkan som under brutet koppartäckt tak rymmer ett treskeppigt kyrkorum, sakristia samt vapenhus. I Mellankyrkans förlängning är den smalare så kallade korkyrkan med tresidig avslutning.

Davidskyrkans och Mellankyrkans ytterväggar består till övervägande delen av gråsten, liksom tornets nedre delar, medan korkyrkan och tornets klockvåning är tegelmurade. Fasaderna har spritputsats och avfärgats i en gulvit nyans; slätputs förekommer i fönstersmygarna och på två hörnpartier. Sockeln blev vid renovering 1952-53 renknackad från puts och är sedan dess bara fogstruken. Takfoten består av tjärade bräder i karnisprofil. Mellankyrkans nio fönsteröppningar är rundbågiga och sedan 1869 försedda med fönsterbågar av gråmålat gjutjärn med munblåsta, klara rutor. Korkyrkan har fem fönster, varav fyra har blyinfattade glasmålningar, tillverkade 1901-02 av Neumann & Vogel i Stockholm. I Davidskyrkans västra gavel sitter ett äldre fönster med dekorerat ramverk av smidesjärn. Tornet har en tjärad ljudlucka i varje väderstreck och kröns med en måttligt hög kopparklädd lanternin. Uppstigning i tornet sker via en enkel, panelklädd ingångsdörr på södra sidan.

Ett av korkyrkans fönster –
digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB

Inträde till kyrkan sker genom vapenhusets rundvälvda öppning med ingångsdörr av plank, sammanhållen med nallar och försedd med ett stocklås. Rummet innanför har 8-delat valv och golv av stora kalkstensplattor. I östra väggen finns en liten murad nisch, där tidigare funnits ett vigvattenkar. Mot kyrkorummet finns ett modernt dörrparti i aluminium och på väggen innanför är den äldre dörren uppsatt, medeltida av grönfärgade furuplank och beslagen med rikt, rödmålat smide (färgsättningen har varit densamma åtminstone sedan 1700-talet).

Efter vapenhuset följer ytterligare en entrédel, med golv i sluttande plan upp mot de båda kyrkorummen. Västra väggen upptas av konstnären Dolf Mayerns expressiva fondmålning.

Davidskyrkan väster om förhallen har slätputsade vita väggar och tre kryssvalv. Vid förnyelse 1986 lades nuvarande tegelgolv, lösa stolar insattes och ett flyttbart altare placerades framför västra gavelns ytterdörrar.

Mellankyrkan öster om tornet är indelad i tre skepp täckta med stjärnvalv. Fyrkantiga pelare skiljer mittskepp från de något lägre sidoskeppen. Valven här är förankrade i ytterväggarna med undantag för norra sidoskeppets två östra som vilar på pelare. I gångarna ligger stora, grå kalkstensplattor, i bänkraderna lackade brädgolv. Bänkarna är öppna, med rektangulära gavlar, som målats med klargul oljefärg. Längst fram i södra sidoskeppet finns det corpus som återstår av kyrkans medeltida altarskåp. Norra sidoskeppet används numera för sammankomster och utställningar och därför har bänkarna här ersatts med lösa bord och stolar. Framme på mittskeppets norra sida finns predikstolen i senbarock, insatt 1754. För predikningar används också en medeltida ambo som finns inbyggd i triumfbågens södra pelare. Över kyrkans västra del är en läktare med 20-stämmigt orgelverk från 1859.

Korkyrkan är indelad i ett lågkor belagt med polerade kalkstensplattor från 1988 och ett utskjutande högkor i öster med äldre kalksten av samma slag som i gångarna. Gravhällar från 1600- och 1700-talen är infästa i högkorets väggar. Altaret från 1704 är indraget från gavelväggen, så att en liten koromgång bildas. På altarets baksida leder en liten rak trappa ner till en tegelvälvd källare där nattvardsvin tidigare förvarats.

Kort historik

Munktorp var sannolikt en bas för 1000-talets kristna mission i Västmanland, något som ortnamnet indikerar. Platsen har länge förknippats med den engelske cluniacensmunken David, en av Mellansveriges tidigast kända apostlar. Enligt traditionen utgick han härifrån, men tillfredsställande belägg saknas.

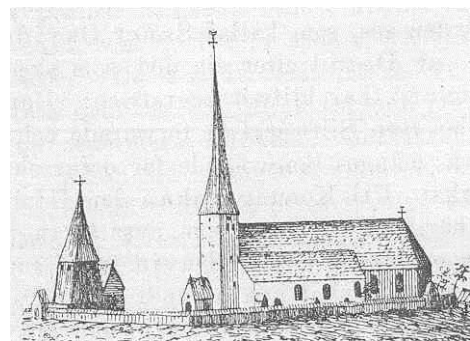
Platsens första stenkyrka, uppförd på 1100-talet, var enligt rådande historisk tolkning en liten rektangulär byggnad med östtorn. Davidskyrkan som idag sticker ut som en liten västlig del av nuvarande kyrka skulle ha varit det ursprungliga långhuset.¹ Det medeltida tornet hade ett flertal öppningar, oregelbundet placerade på varje sida.

Allmänt antas att den så kallade Mellankyrkan öster om tornet byggdes ut på 1200-talet; ett enskeppigt långhus med sakristia och sidokapell utbyggda mot norr. Kyrkans äldsta dopfunt har daterats till denna tid. Förmodligen redan på 1300-talet blev ett vapenhus utbyggt, med en liten kur på västra sidan. Över Davidskyrkan slogs kryssvalv.

Omkring 1500 utvidgades Mellankyrkan till dagens treskeppiga byggnad, i vilken sakristian och angränsande sidokapell integrerades. Fasaderna pryddes med rundbågsfriser. Stjärnvalv slogs över det utökade kyrkorummet, förankrade i de samtidigt byggda ytterväggarna fränsett i norra sidoskeppets östra del, där väggarna fanns sedan tidigare och valven därför måste få valvpelare. För predikningarna användes en ambo, inbyggd i triumfbågens södra pelare. Vaga uppgifter antyder att ett orgelverk fanns redan då.

Omkring 1590 tillkom nuvarande kor, en förlängning av det tidigare. Den så kallade korkyrkan byggdes långsmal med tresidig avslutning. Väggarna murades av tegel med yttre strävpelare och var oputsade fram till 1788.

1623-24 färdigställdes i tidens anda en snickrad predikstol, med Luthers och Melanchtons porträtt som ryggstycken. Tre år senare slog en blixt ned i kyrkan så att tornet och långhusets tak fattade eld och förstördes. Vid återuppbyggnaden som var avslutad 1632 fick tornet en lång, spetsig spira, i likhet med många andra kyrkor vid samma tid.

Då Olof Grau tecknade kyrkan omkring 1750 var korkyrkan i öster ännu oputsad och tornet kröntes av en lång, spetsig 1600-talsspira.

På 1640- och 50-talen reparerades murverken. Ett genombrott i tornets mur gjordes så att kyrkorna öster och väster om tornet förenades invändigt. Det medeltida orgelverket blev utbytt och 1672 byggdes ny bänkinredning. De följande 100 åren blev golven i gångar och kor alltmer täckta av gravhällar.

Åren 1704-07 iordningställde bildhuggare Conrad Adrian Malchow successivt nuvarande altaruppsats i barockstil, målad första gången 1715. 1754 tillkom den predikstol som ännu används, tillverkad av bildhuggare Magnus Granlund (medan predikstolen från 1623-24 såldes till Lövångers kyrka). Samtidigt överströks Mellankyrkans medeltida muralmålningar då valv och väggar istället vitlimmades, utom över läktaren där en draperimålning gjordes.

¹ Oenighet råder om kyrkans tidigaste byggnadsutveckling: Enligt en annan kvalificerad bedömning skulle Davidskyrkan ha varit en förhall som tidigt byggdes framför kyrkans huvudingång och kyrkans ursprungliga långhus alltså varit öster om tornet. Historiebeskrivningen kan komma att revideras i framtiden.

På 1760-talet miste även Davidskyrkan sina muralmålningar, liksom de medeltida träskulpturer som funnits där. Eftersom den skulle komma i användning för skriftermålgudstjänster utvidgades södra fönstret, så att kyrkorummet fick bättre dagerljus.

Vid visitation 1779 påtalades att fasadputsens till stor del fallit av kyrkans murar. En stor yttre renovering följde 1788, då samtliga väggar fick ny rappning, även den tidigare oputsade Korkyrkan. För att få bukt med den helgonkult som levte kvar trots reformationen igenmurades öppningen till ett gravkor under tornet - enligt dåtida visitationsprotokoll skulle detta ha varit Sankt Davids gravkor. Dessutom borttogs kuren, ”confessionsstället”, på vapenhusets västra sida.

Ett blixtnedslag i tornet den 9/7 1790 medförde att större delen av den dåvarande spiran måste kapas - en låg huv blev kvar. Av tornets sammanlagt 16 muröppningar blev 12 igenmurade, så att bara en i varje väderstreck återstod. Tornet behölls i sitt stympade skick fram till 1842, då huvan borttogs, en klockvåning murades i tegel och därpå en plåtklädd lanternin. För ritningarna svarade R Brouhn och byggarbetena leddes av byggmästare C R Palmér.

Från 1851 är första uppgiften om att kyrkans fasader fick en spritputs (förmodligen hade fasadputsen tidigare varit slät). Under 1850- och 60-talen ersattes de gamla, mycket underhållskrävande spåntaken successivt med falsad plåt. 1869 gjordes Mellankyrkans fönsteröppningar mer likformiga och dagens fönsterbågar av gjutjärn blev insatta.

Det sena 1800-talets förnyelse av kyrkorummet inleddes 1859 med att orgelläktare byggdes över kyrkans västra del och en 20-stämmig orgel installerades av firman Setterquist och Åkerman. En mer genomgripande förändring skedde åren 1890-92, efter arkitekt C F Ekholms anvisningar. Gravhällar från 1600- och 1700-talen togs upp ur kyrkans golv och infästes i väggarna bakom altaret. Gångarnas tidigare golvtegel ersattes med planslipade kalkstensplattor i stort format. Den slutna bänkinredningen revs ut och istället byggdes öppna bänkrader med gavlar i nygotisk stil, på nya trägolv. Valv och väggar vitlimmades. Fyra av korets fem fönster fick glasmålningar.

1890-92 års interiör, gestaltad av C F Ekholm, präglade kyrkan fram till 1953. Tydligaste skillnaden i förhållande till dagens kyrkorum är att bänkinredningen upptog större plats och även omfattade lågkoret. Digitalfoto Rolf Hammarskiöld

Tekniskt förnyades kyrkan 1927, då elektrisk belysning och värme första gången installerades. Fönstren kompletterades med inre bågar.

Vid upprustning 1952-53, efter arkitekt Einar Lundbergs handlingar, fick kyrkan sin alltjämt befintliga fasadputs av KC-bruk och socklarna är sedan dess bara fogstrukna. Mellankyrkans bänkinredning framtogs sina nygotiska former och istället tillkom dagens rektangulära gavlar. 1969 ersattes tornets beklädnad av järnplåt med koppar, efter takstolsförstärkningar 1979 blev även Mellan- och korkyrkans tak koppartäckta.

Vid senaste yttre renoveringen 1985 blev grundmurarna tätade och isolerade. Fasaderna avfärgades med en KC-färg bruten med järnvitriol till en lätt gulaktig nyans. Året efter nyinreddes Davidskyrkan som då fick ett löst altare i väster. Nya tegelgolv blev inlagda och den fasta bänkinredningen ersattes med lösa stolar. Under orgelläktaren blev WC och städutrymmen inbyggda, vilket medförde att valvbågen mellan Davids- och Mellankyrkorna doldes. 1988 ommålades Mellankyrkans bänkinredning i nuvarande, ganska skarpt gula färg. I norra sidoskeppet borttogs bänkarna för att få rum för utställningar och i Korkyrkans lågkor blev golvet omlagt. Avslutningsvis fick konstnären Dolf Mayern uppdraget att göra en fondmålning på väggen under orgelläktaren, mot Davidskyrkan.

Kulturhistorisk karakteristik och bedömning

Munktorps kyrka är stiftets tredje största medeltida byggnad (efter Västerås domkyrka och Fellingsbro). Bevarade från kyrkans äldre byggnadstid är ytterväggarnas murverk, valven över kyrkorummet och ingångsdörren från vapenhus till kyrkorum.

Vid förnyelsearbeten på 1700-talet gick mycket av den medeltida karaktären förlorad. Då tillkom nuvarande altaruppsats och predikstol och sedan dess är kyrkorummets väggar enhetligt vita.

Ännu mer märkbara är 1800-talets förändringar och tillägg. Tornets klockvåning och lanternin byggdes på 1842. Nuvarande läktare med orgelfasad är från 1859. Yttertakens spåntäckning ersattes med plåt på 1850- och 60-talen. Flertalet fönsteröppningar fick nuvarande storlek och gjutjärnsfönster 1869. Vid inre förnyelse 1891-92, ledd av arkitekt C F Ekholm, tillkom kalkstensgolven i gångar och kor, korfönstrens glasmålningar, samt de öppna bänkraderna – vilka dock ombyggdes till nuvarande utseende 1953. Från denna tid är också huvuddelen av kyrkans nuvarande fasadputs.

Vid 1979-88 års förnyelse fick fasaderna nuvarande, gulaktiga färg. Davidskyrkan och Mellankyrkans norra sidoskepp nyinreddes med lösa stolar och ett flyttbart altare placerades mot Davidskyrkans västra gavel. Läktaren fick annan underbyggnad och på dess västra vägg gjorde konstnär Dolf Mayern en fondmålning, invigd 1990.

Sammantaget konstateras att Munktorps kyrka haft en lång och rik byggnadshistoria, men av denna märks relativt lite idag. Det omfattande, sparsamt inredda kyrkorummet präglas mer av de allra senaste tillskotten än av kvarvarande äldre inredning.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Kyrkorummets medeltida valv, väggar och triumfbågen med sin ambo är omistliga.
- Koret med altare, gravhällar, koromgång och källarum avsett för nattvardsvin, är en komposition som bör bevaras i befintligt skick.
- De stora, tjocka kalkstensplattorna i gångar och kor, lagda 1891, är värdefulla med tanke på deras höga ålder – därtill av ovanligt stor beständighet.
- Under större delen av kyrkans golv ligger gravlämningar ännu kvar.
- Davidskyrkans takstolar är av äldre typ, sammanfogade med dymling, därmed av särskilt byggnadshistoriskt intresse. De kan vara byggda 1790, möjligen tidigare. En dendrokronologisk datering är önskvärd.
- På Davidskyrkans tak ligger ännu svartplåtar i skivtäckning, från 1860-talet, också av byggnadshistoriskt intresse.
- Under korkyrkan och tornet finns gravkammare, vilka i dagsläget inte kan beträdas. Dokumentation av dessa utrymmen är på sikt önskvärd.
- Även den intilliggande prästgården skyddas sedan 1980 enligt kulturminneslagen.

Redaktionella uppgifter

Inventeringsperiod: 2005-07

Fältinventering: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Rolf Hammarskiöld, efter samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Rapporten färdigställd: 2006-02-07

Källor och litteratur

Otryckta källor

Riksantikvarieämbetets antikvarisk-topografiska arkiv (ATA):

- Fotografier, skrivelser
- Ihrfors, Eric: *Westmannia sacra*, handskrift färdigställd 1899-1902, baserad på församlingsarkivens handlingar från äldsta tid fram till omkring 1900

Västmanlands läns museums arkiv (VLM):

- Gravvårdsdokumentation 1991, redovisad av antikvarie Eiwor Sandberg i januari 1992

Västerås stifts arkiv (VS):

- Västerås domkapitel E IV b: 73; protokoll från specialvisitation 6/9 1851, visitation 6-7/7 1907
- E V a: ; ämbetsberättelse 30/6 1931
- Västerås domkapitel F III a: 3; biskopsvisitation 1625 med senare gjorda tillägg
- Västerås domkapitel F III a: 6; biskopsvisitation 29/10 1634
- Västerås domkapitel F III a: 11; biskopsvisitation 1672
- Västerås domkapitel F III a: 19, biskopsvisitation 23/5 1737
- Västerås domkapitel F III a: 29, generalvisitation 13/6 1779
- Västerås domkapitel F III a: 31, visitation 9/7 1803
- Västerås domkapitel F III a: 35, visitation 2/7 1875
- Västerås domkapitel F III a, 36, visitation 1886
- Västerås domkapitel F III a: 39, visitation 25-26/7-1896

Litteratur

Boëthius, Gerda: *De tegelornrade gråstenskyrkorna i norra Svealand*. Stockholm: Svenska kyrkans diakoniststyrelses bokförlag 1921

Boëthius, Gerda: *Munktorps kyrka/Västmanlands tidnings julnummer 1917/*

Cajmattz, Karl: *Ett förbisett byggnadsskede i Munktorps kyrka/Julbok för Västerås stift 1936, s 135-143/*

Ekström, Gunnar: *Sankt David av Munktorp/Västmanlands fornminnesförening och Västmanlands läns museum, årsskrift 1958-59, s 54-76/*

Kilström, Bengt Ingmar: *Munktorps kyrka - Nr 37 Utgiven av Västerås stifts kyrkoberskrivningskommitté 1989*

Kilström, Bengt Ingmar: *Munktorps kyrkomiljö – där David började sitt missionsarbete /Tidernas kyrkplatser, tolv kyrkomiljöer i Västmanlands län – Redaktör Krister Ström, Västmanlands läns museum 1998, s 52-57/*

Sjögren, Josef: *Orgelverken i Västerås stift – En historisk översikt 1952, Nordiska museet/Stockholm 1952*

Övriga tryckta källor

Munktorps kyrka får stadigare grund/Arboga tidning 1984-10-25/

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1100-talet	Nybyggnad	Enligt rådande tolkning var platsens första stenkyrka en liten rektangulär byggnad med torn över koret i öster. Idag kallas den Davidskyrkan och ligger som en mindre västlig utbyggnad till den nuvarande kyrkan. Enligt en annan hypotes har Davidskyrkan varit en förhall som tidigt byggdes framför kyrkans huvudingång; Kyrkans ursprungliga långhus skulle alltså varit öster om tornet. Om detta stämmer torde tiden för kyrkans tillkomst snarare vara 1200-talet.		Boëthius, s 11 Ekström, s 63-64 Kilström, s 3 VLT 1979-11-10 Alternativ hypotes formulerad av Ann-Catherine Bonnier, RAÄ
1200-talet	Nybyggnad Nybyggnad – sakristia	En enskeppig kyrka byggdes ut öster om tornet. Senare under samma sekel förlängdes kyrkan österut och försågs med rundbågsfriser och fyrsidiga gluggar under takfoten. På norra sidan utbyggdes sakristia och angränsande sidokapell. Enligt en annan hypotes skulle denna enskeppiga kyrka ha varit den ursprungliga, se även föregående post. Kyrkans äldsta dopfont har daterats till denna tid.		Boëthius, s 11 Cajmatz, s 135-143 Ekström, s 66 Kilström, s 4-5 Alternativ hypotes formulerad av Ann-Catherine Bonnier, RAÄ
1364-88	Nybyggnad – vapenhus	Vapenhuset byggdes ut på södra sidan (kung Albrecht av Mecklenburgs tid). Väggarna försågs med yttre strävpelare, som från början flankerade en profilerad tegelportal. På vapenhusets västra sida fanns en mindre kur, möjligen ett ”confessionsställe” Kryssvalv slogs över Davidskyrkan.		VS: F III a; 29, inventarium 13/6 1779 Boëthius, s 11 Kilström, s 6
1400-t	Ändring – ombyggnad, port	Från vapenhus till kyrkorum insattes port av fyra furuplank sammanhållna av bandgångjärn, fästa med smidd spik. Virket är inte väderbitet, vilket tyder på att dörren aldrig suttit utomhus. Det dekorativa smidet avbildar olika fåglar och har uppfattats som en rebus. Kung Magnus (1340) och Albrecht (1370) finns omnämnda på dörren.		Grau Karlsson, del I, s 242, 265f, 282 Karlsson, del II, s 323-324
1400 (ca)	Specifika inventarier – altarskåp	Altarskåp tillverkat i Lübeck införskaffades, möjligen en gåva av dåvarande kyrkoherden Petrus Henrici Winman. Idag återstår corpus med träskulpturer över bland andra apostlarna Johannes och Paulus, samt helgonen Sankta Agnes, Catharina och Alexandria.		Kilström, s 18-20
1500 (ca)	Ändring – ombyggnad Nybyggnad - korparti	Det tidigare enskeppiga långhuset öster om tornet byggdes ut till ett treskeppigt. Den äldre delen blev mittskepp och nyuppförda partier alltså sidoskepp. På norra sidan kom tidigare sidokapell, ”kuren” därmed att elimineras. Det förstörade kyrkorummet fick stjärnvalv, förankrade i ytterväggarna. Stjärnmönstrets strålar utformades genom växling av fasade och inte avfasade valvstenar. I triumfbågens södra pelare inbyggdes en ambo, med ljudglugg vänd mot långhuset. Vaga uppgifter antyder att ett orgelverk fanns redan då.		Boëthius, s 11 Cajmatz, s 136-140 Kilström, s 6 Sjögren, s 97

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1543-57	Brand	Kyrkan eldhärjades och blev därpå reparerad.		Kilström, s 13
1590 (ca)	Nybyggnad – korparti	Kyrkans nuvarande kor blev utbyggt. <ul style="list-style-type: none"> • Den så kallade korkyrkan byggdes långsmal med tresidig avslutning. • Väggarna murades av tegel med yttre strävpelare - fasaderna var oputsade till 1788. • Mitt under högkoret grävdes ett källarum för nattvardsvin. 		VS: F III a; 29, inventarium 13/6 1779
1623-24	Fast inredning – predikstol	Predikstol med Luthers och Melanchtons porträtt som ryggstycke inköptes för 330 daler år 1633. Den kom på plats 1634.		VS: F III a; 3, visitation 1625 med senare tillägg
1627	Brand – delvis förstörd	Dåvarande torn och de spånklädda yttertaken eldhärjades den 11/8 1627		VS: F III a; 6, visitation 20/10 1634
1628	Ändring – ombyggnad	Kyrkans yttertak återuppbyggdes efter branden.		VS: F III a; 6, visitation 20/10 1634
1632		Tornet återuppbyggdes efter branden 1627 och fick då en hög spets. I koret byggdes ett ”snickarverk” (korskrank)		VS: F III a; 6, visitation 20/10 1634
1634		Koret målades. Orgelverket uppgavs sakna pipor och var därför ”förlorat”		VS: F III a; 6, visitation 20/10 1634
1649	Vård/underhåll, stomme Vård/underhåll – exteriör	Sakristians norra och östra väggar förbättrades och järnluckan förstärktes. Tornets mur lagades Davidskyrkan och en del av Mellankyrkans södra vägg lagades och avfärgades. (”södra sidan såg illa ut och var blandat mur av gråsten och tegel”)		ATA: Ihrfors, s 838
1655-56	Vård/underhåll – stomme Fast inredning – orgel Vård/underhåll – exteriör	<ul style="list-style-type: none"> • Davidskyrkan genomgick stor reparation och en ingång togs upp dit från tornet och Mellankyrkan. • Niostämmigt orgelverk tillkom • Nya bänkar byggdes på norra sidan (Quinfolksbänkar) • Tornet förstärktes med bjälkar och spiror • Tornet och klockstapeln tjärades 	Orgelbyggare Georgen Hermann, senare Frans Pol	ATA: Ihrfors, s 839 VS: E IV a; 73, specialvisitation 6/9 1851 Sjögren, s 97-98
1665	Ändring – ombyggnad, fönster	Nytt fönster gjordes till östra gaveln		ATA: Ihrfors, s 840
1672	Fast inredning - bänkinredning	Bänkinredning nybyggdes		VS: F III a; 11, visitation 1672
1683 (89?)	Ändring – ombyggnad, fönster	Tre fönster på norra sidan högs upp. Ryttmästare Niclas Goës på Hoffgården gav järngaller och pengar till glasmästare för att förbättra fönstret i Goeska gravkoret.		ATA: Ihrfors, s 842
1689	Ändring – ombyggnad, fönster	Södra sidans fönster blev förstörade		ATA: Ihrfors, s 842

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1697	Vård/underhåll - exteriör	Vid reparationer av tak ristade en av de verksamma årtalet på en vindskiva (nordväst)		ATA: Noterat 1980
1704- 07	Fast inredning – altare Fast inredning - altaruppsats	Ny altaruppsats tillkom, bekostad med församlingens medel som insamlats sedan 1690, tillsammans med stiftskollekt 1692 och en donation av drottning Hedvig Eleonora 1695. Den utformades i barockstil, flankerad av kolonner och två överstycken över varandra; huvudpartiet med en Kristus levererades 1705 och sidofiguerna 1707. Altaruppsatsen ersatte ett medeltida altarskåp, som dock sparades. Altare var uppmurat av sten. Mellankyrkans återstående medeltida målningar blev överkalkade (?)	Conrad Adrian Malchow, Arboga	VS: F III a; 29, generalvisitation den 13/6 1779 VS: E IV a; 73, specialvisitation 6/9 1851 Kilström, s 17
1715	Vård/underhåll, målningsarbete, interiör	Altaruppsatsen från 1704 blåmarmorades och förgylldes		VS: E IV a; 73, specialvisitation 6/9 1851. F III a; 19, visitation 1737
1727	Vård/underhåll	Extra medel anslogs till att reparera det dåvarande tornets spåntäckning, som skadats av att fåglar byggt bo där. Hela tornets stomme var svag, vilket var betänkligt vid kraftig vind.		ATA: Ihrfors, s 843
1737	Ändring – ombyggnad, fönster	Sakristians östra fönster ökades till nuvarande storlek		VS: F III a, visitation 1737
1739	Fast inredning – orgel	Kyrkans orgel reparerades	Orgelbyggare Daniel Stråhle	Sjögren, s 98
1740-t	Ändring – ombyggnad, fönster	Fönstren förstorades Tegelgolv lades i Davidskyrkan		
1754	Fast inredning - predikstol	Predikstol skänktes av friherre Adolf Lagercrona på Dävö. Den är komponerad av tre avdelningar, något avsmalnande till formen. I den mellersta har en öppen bok och ett veteax avbildats i bildhuggeri. De andra båda avdelningarna formerar två speglar. Den tidigare predikstolen, från 1623-24, såldes till Lövångers kyrka Kyrkans valv och väggar vitlimmades, utom över läktaren där blå draperier målades.	Bildhuggare Magnus Granlund	VS: F III a; 29, generalvisitation den 13/6 1779 Kilström, s 20
1755	Ändring – restaurering, exteriör	Sakristians norra fönster upptogs. Ett gallerfönster blev insatt. Dörrar och fönster gråmålades.		VS: F III a; 29, generalvisitation den 13/6 1779
1769	Ändring – ombyggnad, interiör	Efter att ha använts som materialbod kom Davidskyrkan väster om tornet till användning för skriftermål. Vid iordningställandet blev befintliga valv- och väggmålningar överstrukna och träskulpturer flyttades till kyrkohärbärgen. 20 tvärbänkar blev insatta. Fönstret mot söder förstorades för att besökarna skulle få läsljus (första skriftermålsgudstjänsten hölls den 13/8 1769)		VS: E IV a; 73, specialvisitation 6/9 1851

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1788	Vård/underhåll – exteriör Ändring – ombyggnad, fönster	Hela kyrkan putsades och vitkalkades på nytt, även den förut oputsade korkyrkan. Rivning av en kur väster om vapenhuset, ”confessionsställe”. Vapenhusets vigvattenkar borttogs Öppningen till Sankt Davids grav igenmurades (nederst på tornets södra sida) Korfönstren förlängdes nedåt Altartavlan förgylldes på nytt		VS: F III a; 31, visitation 9/7 1803
1790	Brand – delvis förstörd Ändring – ombyggnad, torn	Kyrktornet skadades svårt vid ett blixtnedslag den 9/7 1790. Spetsen gick av till ungefär hälften sedan stomvirke splittrats. På södra och östra sidan sönderföll även delar av tornets mur. Vapenhusets tak och valv skadades av nerfallande delar från tornet. Vid följande reparationer förkortades tornets spets så att bara en låg huv blev kvar. Den täcktes med spån. Av förut sexton öppningar i tornets mur blev tolv igenmurade, så att endast en i vardera väderstreck blev kvar. Antagligen tillkom tornets yttre, förstärkande järnband då. Kyrkans fönster lagades.	Byggmästare Kimberg	VS: E IV A; 56 b, berättelse om branden, uppläst hos domkapitlet den 24/7 1790 VS: F III a; 31, visitation 9/7 1803
1842	Ändring – ombyggnad, torn	Klockvåning av tegel murades ovanpå befintlig gråstensmur, samtidigt som tidigare klockstapel revs. En lanternin byggdes, klädd med järnplåt.	Arkitekt R Brouhn Byggmästare C R Palmér	VS: E IV a; 73, specialvisitation 6/9 1851
1845	Teknisk installation – brandskydd Vård/underhåll, interiör	Åskledare blev första gången installerad Kyrkorummets valv, väggar och pelare lagades och vitlimmades.		VS: E IV b; 73, specialvisitation 6/9 1851 Inskription på baksidan av altartavlan.
1851	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans fasader spritputsades och kalkavfärgades vita. Ytterdörrarna fick nya lås och målades med ”ekfärg”. Vid sockenstämma den 22/6 1851 bestämdes att under följande år successivt ersätta befintliga takspån med falsad järnplåt ”därav att spåntak äro på en gång ganska ovarakliga och kostsamma att underhålla”		VS: E IV b; 73, specialvisitation 6/9 1851
1852- 59	Ändring – ombyggnad, tak	Mellankyrkans tak blev täckt med falsad järnplåt		VS: E IV b; 73, inventering 1859
1859	Fast inredning – läktare Fast inredning – orgel	Ny, större läktare byggdes över mellankyrkans västra del. Orgelverk med 20 stämmor och tre koppel installerades. (Donation av borgarrådet A H Groen)	Arkitekt E E von Rothstein Orgelfirman Setterquist och Åkerman	VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896 Sjögren, s 98
1860-t	Ändring – ombyggnad, tak	Under 1860-talet blev successivt Davidskyrkans och Korkyrkans spåntak ersatta med falsad plåt, som redan tidigare skett med Mellankyrkan		VS: F III a; 35, Visitation 1875
1862	Ändring – ombyggnad, fönster	Korfönstren fick nuvarande omfång		VS: F III a; 36, Visitation 1886

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1863	Vård/underhåll – exteriör	Tornets tak fick ny plåttäckning (”Detta torn är beslagit år 1863 av E A Westhin, A F Jernström med flera”)	Bleck- och plåtslageri Hellstrand	Inskription i lanterninen
1866	Ändring – ombyggnad, golv	I Davidskyrkan lades nytt tegelgolv som kom i nivå med Mellankyrkans golv		VS: F III a: 35, Visitation 1875
1867	Ändring – ombyggnad, golv	I koret lades nytt tegelgolv		VS: F III a: 35, Visitation 1875
1869	Ändring – ombyggnad, fönster	Mellankyrkans nio fönster förstörades för att kyrkorummet skulle bli ljusare. I fönsteröppningarna sattes fönsterbågar av gjutjärn. Fasaderna lagades och avfärgades.		VS: F III a: 35, Visitation 2-4/7 1875
1874		En ny ingång förlades till mellankyrkans östra sida.		VS: F III a: 35, Visitation 2-4/7 1875
1884	Teknisk installation – brandskydd	Ny åskledare installerades. Kyrkans tio år gamla plåttak ommålades		VS: F III a, 36, visitation 1886
1890	Teknisk installation – värme	Kyrkorummet försågs med värmeugnar		VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896
1891	Ändring – ombyggnad, interiör	Stor inre renovering: Gravhällar från 1600- och 1700-talen togs upp ur kyrkans golv och infästes i korets väggfält Gångarnas tidigare golvtegel ersattes med planslipade kalkstensplattor i stort format. Den slutna bänkinredningen revs ut och istället byggdes öppna bänkrader med gavlar i nygotisk stil, på nya trägolv. Bänkarna ekådrades Kyrkorummets valv och väggar avfärgades Två av korets fem fönster fick glasmålningar i så kallat tepickmönster Altaruppsatsen fick grön marmorering. Predikstolens målning och förgyllning förnyades	Arkitekt C F Ekholm Glasmålerifirma n Neumann & Vogel, Stockholm	VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896 VS: E IV b; 73, visitation 6-7/7 1907 Kilström, s 13
1892	Ändring – ombyggnad, fönster	Ytterligare två korfönster fick glasmålningar, skänkta av H Tham på Stäholm	Glasmålerifirma Neumann & Vogel, Stockholm	VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896
1894	Vård/underhåll, exteriör	Kyrkans tak målades		VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896
1895	Fast inredning – orgel	Orgelverket genomgick grundlig reparation	Orgelbyggare Lundahl, Stockholm	VS: F III a; 39, visitation 25-26/7- 1896
1907	Ändring – ombyggnad, exteriör	Ny spritrappning slogs på kyrkans fasader. Fönstren ommålades.		VS: E IV b; 73, visitation 6-7/7 1907
1921	Ritning godkänd/bygglov	Byggmästaren J E Thors förslag till gravkapell omarbetades av arkitekt Knut Nordenskjöld.	Arkitekt Knut Nordenskjöld	ATA: Beskrivning, ritning 1921-03-22

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1922	Ändring – kyrkogård	Befintligt timrat gravkapell revs och ersattes av ett nybyggt i sten. Ersättande gravkapell är en rektangulär byggnad med betonggjuten grund och tegelmurade väggar, förstärkta med sträckankare. Fasaderna spritputsades och gavlarna dekorerades med blinderingar. Invändigt gjordes slätputsade väggar, kalkstensgolv och gjutet/murat altare belagt med kalkstensskiva.	Byggmästare J E Thor	VS: E 5 a; ämbetsberättelse 30/6 1931 Dokumentation
1927	Teknisk installation – el Teknisk installation – värme	Elektrisk belysning installerades i sakristian, på predikstolen och orgelläktaren. Elektriska element placerades under varje bänk i kyrkorummet, varefter kaminerna borttogs. Kyrkans fönster kompletterades med inre bågar.		ATA: Förslag 1927-07-29 & 1927-08-18 VS: E 5 a; ämbetsberättelse 30/6 1931
1944	Fast inredning - orgel	Kyrkans orgelverk genomgick fullständig ombyggnad, varvid nytt spelbord insattes. Sedan dess har orgelverket 26 stämmor.	Orgelbyggare Magnusson	Sjögren, s 99
1952-53	Vård/underhåll – exteriör Ändring – restaurering, interiör Ändring – ombyggnad, golv Fast inredning – bänkinredning	Stor upprustning: Fasaderna lagades med KC-bruk och ströks vita. Ytterväggarnas sockel bilades ren från puts och är sedan dess bara fogstruken. Dagvattenledning, rör av cement, lades i anslutning till grundmuren under mark Ambon i triumfbågens södra pelare återställdes Golvet sänktes i Mellankyrkans västra del, innanför vapenhuset. Därifrån förde en nybyggd trappa förde upp till Mellankyrkan. 1891 års bänkar med rektangulära gavlar med speglar, samt hela bänkryggar. Den tidigare brunsvarta färgen övergavs, till förmån för en ljusare färgsättning där gult dominerar. Brädgolven under bänkarna blev till stor del nylagda. 1927 års värmesystem kompletterades	Arkitekt Einar Lundberg	ATA: Tjänstememorial 1936-02-16 VLT 1953-06-13 VS: E 5 a; 7, ämbetsberättelse för 1949-1954
1967	Vård/underhåll – målningsarbete, interiör	Davidskyrkans bänkar ommålades i blågrå nyans. Nytt elsystem installerades		Bärgslagsbladet 1967-06-12
1969	Vård/underhåll – exteriör	Lanterninens tak blev omlagt. Den befintliga svartplåten ersattes med patinerad kopparplåt.	Gunnar och Rolf Karlsson	Inskription i tornet VLT 1969-08-06
1977	Vård/underhåll – exteriör	Mellankyrkans dåvarande yttertak av järnplåt ommålades		ATA: Handling
1979	Vård/underhåll – stomme	Kyrkans samtliga takstolar reparerades, mest omfattande åtgärder på Mellankyrkan Mellan takstolarnas högben och strävor över Mellankyrkan sattes förstärkningar i form av plywoodbeslag Mellankyrkans nedre hanbjälksvåning förstärktes för att medge belastning från gångbrygga Davidskyrkans takstolar fick förstärkande högben på norra sidan	Edvard Ruin, AB Köpings byggnadskonsulter (projektering) Åkesson byggnads AB (entreprenör)	ATA: Rapport dnr 0641/80

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1980-82	Vård/underhåll – exteriör Ändring – kyrkogård	Mellankyrkans/östra långhusets och korets yttertak blev omlagda. Tidigare täckning av galvaniserad, svartmålad plåt ersattes med kopparplåt. Kyrkvinden isolerades Kyrkans stigluckor genomgick stor upprustning. Arbetena innefattade delvis ommurning (tegel) putsning på nytt och byte av takplåt Norra delen av östra kyrkogårdsmuren blev omlagd med sprängstensblock, vilket väckte omfattande lokala protester.	Byggledning: Edvard Ruin, AB Byggnadsvård	ATA: Rapport över utförda arbeten 1983-03-01, dnr 1065/83 och 05044 VLT 1980-09-19. 1980-11-12, 1980-12-16
1984-85	Vård/underhåll – stomme Vård/underhåll - exteriör	Hela kyrkans grundmur under mark tätades genom att kalkbruk hälldes in i fogarna. Ytterst sprutades en toppbeläggning av betong. På grundmurens utsida lades frigolitskivor och lecakulor som markisolering Kyrkans fasader lagades och avfärgades. I kalkfärgen tillsattes järnvitriol.	Edvard Ruin (projektering) Markentreprenader, Munktorp Ekebro AB, Örebro	ATA dnr 4211/84 Bärgslagsbladet 1988-02-15 AT 1984-10-25
1986	Ändring – ombyggnad, interiör	<ul style="list-style-type: none"> • Davidskyrkan väster om tornet omgestaltades och fick då altare i väster. Dess fasta, nygotiska bänkinredning borttogs och ersattes med lösa stolar. Väggarna ströks med kalkfärg som brutits gul, längst ner murades sockel av tegel. På södra sidan borttogs befintlig fönsterbåge (1953) och en ny med isolerglasrutor insattes. Västra fönstret restaurerades. • Läktarunderbyggnad gjordes för toalett, elcentral och städutrymme. • Kyrkans värmesystem förnyades • Sedan orgelläktarens två bärande pelare i trä rivits murades valv och pelare • Den förnyade kyrkorummet invigdes den 25/5 1986 	Arkitekt Anders Berglund, Värnamo Edvard Ruin (projektering)	ATA: Rapport Bärgslagsbladet 1986-05-26
1988		<ul style="list-style-type: none"> • Vapenhusets och kyrkorummets väggar lagades och avfärgades • Medeltida kyrkport hängdes upp permanent på väggen • Bänkinredningen ommålades i klara färger • I norra sidoskeppet borttogs bänkarna för att få rum för utställningar. Delvis lades nytt brädgolv. • I lågkoret lades nya, polerade kalkstensplattor i mindre format än de tidigare (som var utslitna) • Ett flyttbart altare anskaffades till koryrkan, att användas vid sidan av det befintliga från 1704-05 <p>Kyrkan återinvigdes söndagen den 30/10 1988 av biskop Ytterberg.</p>	Arkitekt Anders Berglund Edvard Ruin (projektering) Diös bygg AB (entreprenad)	ATA: Projektering 1987 Bärgslagsbladet 1988-02-15

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1990		Ny muralmålning invigdes, på en nyuppförd vägg mellan kyrkorummet och Davidskyrkan.	Konstnär Dolf Mayern	Bärgslagsbladet 1990-10-08
1991-92		Altarskåpet konserverades och restaurerades		VLM: rapport
1993-94		Kyrkans orgel från 1859 reparerades och blev då delvis återställd till mer ursprungligt skick, så som den varit före 1944.	Magnussons orgelbyggeri AB	ATA: Sammanställning av utförda arbeten
2004		Förenklad vårdplan upprättades för Munktorps kyrka	ECS-teknik AB	KKS
2005		På grund av höga fukthalter i kyrkans golv gjordes en grundundersökning. Den visade att den dränering, som 1953 blev lagd runt kyrkan, är ur funktion.	Svensk Klimatstyrning AB	Dokumentation i fält